

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Ana Mari Trebiño Lauzirika

*Lekeitio
Bizkaia (1931)*

Aurkibidea

Biografia

1931. urteko Santa Ana egunean jaio zen Dendari kaleko 52. zenbakian. Ama Lekeitiokoa zuen eta aita luzaroan Ameriketara beharrean ibilitako errioxarra, Amotoko maisua izandakoaren semea. Umetan mojen ikastetxean, Goiko kaleko Petraren eskolan (euskaraz) eta Bilboko kolegioa baten ibili zen; azken horretan ikasi zuen bordatzen, oso trebea izan da horretan, hainbat arreo, izara... egindakoa baita. Beraien etxeko txerri-hiltzeak eta odolostak oso ezagunak izan ziren herrian. Gerra Zibilean, beraien aita Ameriketara zegoela, "Cara al Sol"en eskua ez altxatzeagatik ama beste hainbat emakumerekin batera atxilotu zuten; Lekeitioko kartzelatik Bilbora eroan zituzten. Bitartea horretan, Ana Mari eta bere neba beraien jagoleagaz egon ziren Lekeition. Garai hartan beraien aitaren anaia zen herriko alkatea. Ana Marik berak dioenez, okerkeria asko egindakoa da umetan, beti izaten ei zituen pentsamendu onak-eta. Beraien lagun-koadrila ere sasoi hartako emakumeekin konparatuz oso ausartak ziren. Behin, zortzi lagun joan ziren Bartzelonara beste bati laguntzera eta bertako mutil bat ezagutu zuten, Jordi. Gutun bidez harremana mantendu, maitemindu eta ezkondu egin ziren. Gutun bidezko maitasuna posible dela aldarrikatzen du, bera baita horren lekuko. 28 urteagaz, 1960. urtean, Bartzelonara joan zen bizitzen; hala ere, sekula ez du bere jaioterria eta bertako lagunak ahaztu eta ahal duenean bertan izaten da bisitan. Umetatik bere lagun mina den [Mila Mendiagaz](#)

Zintak

LEK-071

- **Proiektua:** Lekeitioko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data:** 2012-07-13
- **Iraupena:** 67 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Elexpuru, Juan Martin

LEK-072

- **Proiektua:** Lekeitioko ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Goiria Mendiolea, Nerea
- **Data:** 2012-07-13
- **Iraupena:** 45 min
- **Euskarria:** Bideo digitala

Pasarteak

1. Karneteko abizena zuzen ipinarazi zuen

- **Erref:** LEK-071/002
- **Iraupena:** 0:00:45. **Hasi:** 00:00:11. **Bukatu:** 00:00:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Ana Mari Trebiño Lauzirika izenez. Bartzelonan Lausirica ipini zioten karnetea eta aldarazi egin zuen.</p>

2. Aita Ameriketara lanera

- **Erref:** LEK-071/004
- **Iraupena:** 0:00:53. **Hasi:** 00:02:08. **Bukatu:** 00:03:01
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa
- Ekonomia eta industria » Kanpora lanera

Laburpena:

<p>Tenderia kalean jaio zen Ana Mari. Ama lekeitiarra eta aita errioxarra. Aita Ameriketara joan zen lanera berak hamasei urte zituela. Lau neba-arreba izan dira, bi hil egin ziren.</p>

3. Aitona maisuak 14 seme-alaba izan zituen

- **Erref:** LEK-071/005
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:03:01. **Bukatu:** 00:04:04
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Maisu-maistrak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Aitaita errioxarra Amorotoko maisua izan zen. 14 neba-arreba ziren aitaren familian. Aitonak herri bakoitzean bat izan ei zuen.</p>

4. Ana Mariren gaztetako amodioak

- **Erref:** LEK-071/006
- **Iraupena:** 0:02:10. **Hasi:** 00:04:04. **Bukatu:** 00:06:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak

Laburpena:

<p>Gizon asko izan zituen maiteminduta Ana Marik gazte-denboran. Bati amodioa ez, pena ziola dio. Ana Marik halako egoeretan atzeraka egiten zuen, karramarroa bezala. Pastel gozo asko jandakoa da mutilen kontura, baina horietako batek txanpon berarekin ordaindu zion handik urte askora.</p>

5. Euliak eztira bezala mutilak Ana Mariri

- **Erref:** LEK-071/007
- **Iraupena:** 0:01:41. **Hasi:** 00:06:14. **Bukatu:** 00:07:55
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak

Laburpena:

<p>Milak dio euliak eztira bezala joaten zitzaizkiola gizonak Ana Mariri. Bular handiak omen zituen ("kantinplorak"), bera, berriz, "de Castell&ocute;n de la Plana" ei da. Behin Logroñon ikasten zegoen aberaskume bat bisitatzeraz joan ziren, baina Milak atzeraka egin zuen harekin ere. Mutil txikia begitantzen zitzaion, eta berari handiak gustatzen.</p>

6. Bartzelonara Lekeitioko "zortzi neska mando"

- **Erref:** LEK-071/008
- **Iraupena:** 0:02:43. **Hasi:** 00:07:55. **Bukatu:** 00:10:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

<p>Bartzelonara joan ziren "zortzi neska mando" Lekeitiotik. Ana Marik Ameriketara lanean zegoen aitari eskatu zion dirua. Han zabaldu zitzaizkien begiak. Ederto ibili ziren Bartzelonan. Boltseraren (diruzaina) kontuak.</p>

7. Bartzelonatik Villasa de Mar-era

- **Erref:** LEK-071/009
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:10:38. **Bukatu:** 00:12:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak

Laburpena:

<p>Bartzelonatik Villasar de Mar-era joan ziren. Treneko gorabeherak. Taxisean joan ziren geltokitik herrira.</p>

8. Mutilari barre itsusia zelako

- **Erref:** LEK-071/010
- **Iraupena:** 0:01:36. **Hasi:** 00:12:46. **Bukatu:** 00:14:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Gaztetako ibilerak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak

Laburpena:

<p>Mutil bat ikustera zihoan nesketariko bat; Jaume zen mutil hori. Ikusi zutenean, barreari eman zioten neskek, oso itsusia zelako. Txarto portatu zirela onartzen dute.</p>

9. Nola ezagutu zuen Ana Marik Jordi

- **Erref:** LEK-071/011
- **Iraupena:** 0:03:23. **Hasi:** 00:14:22. **Bukatu:** 00:17:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

<p>Halako batean ondo jantzitako mutil itxuroso bat ikusi zuten. Jordi, gero Ana Mariren gizona izango zena. Lehenago ikusitako erretratutik ezagutu zuen. Oso argala ei zen. Handik gutxira itzuli ziren Ana Mari eta Mila Karnabaletan. Dantzan egin zuten..., mutila guztiz maiteminduta geratu zen.</p>

10. Argazkiak eta gutunak Jordik Ana Mariri

- **Erref:** LEK-071/012
- **Iraupena:** 0:03:21. **Hasi:** 00:17:45. **Bukatu:** 00:21:06
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

<p>Ana Marik bere senarra ezagutu eta hurrengo egunean ermita batera joan

ziren erretratuak ateratzera. Jordi adurra dariola. Lekeition postaz jaso zituzten argazkiak. Gero, gutunez hasi ziren harremanetan, baina Ana Marik ez zuen bestelako asmorik. Jordik nahi beste zigilu eta gutun bidaltzen zion. Lekeitiora etortzeko esan zion Ana Marik.</p>

11. Jordi Lekeition

- **Erref:** LEK-071/013
- **Iraupena:** 0:03:35. **Hasi:** 00:21:06. **Bukatu:** 00:24:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

<p>Ana Mariren senarra, Jordi, kataluniarra da. Autobusez heldu zen Bilbotik Jordi. Ana Mariren bihotza lehertu beharrean. Herria erakutsi zion. Hamabost bat egun egin zituen Lekeition.</p>

12. Benetako amodioa Juana Mari eta Jordiren artekoa

- **Erref:** LEK-071/014
- **Iraupena:** 0:01:42. **Hasi:** 00:24:41. **Bukatu:** 00:26:23
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

<p>Ana Mariren senarra Kataluniakoa da. Jordi Lekeition egon eta gero Ana Mari Jordiren herrira joan zen. Itsua ei da amodioa. Urte eta erdi egon ziren elkar ikusi gabe. Milak ezin izan zuen ezkontzara joan. Gutun bidezko amodioak existitzen direla dio; behin irratira deitu zuen hori ukatzen zuen bat gezurtatzera.</p>

13. Jordi guztiz harrituta Kantauri Itsasoarekin

- **Erref:** LEK-071/015
- **Iraupena:** 0:01:33. **Hasi:** 00:26:23. **Bukatu:** 00:27:56
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Itsasoa » Arrantzontziko bizimodua eta lanak » Eguraldia, ilargia eta mareak
- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ligatzea

Laburpena:

<p>Jauma katalana guztiz harrituta geratu zen Lekeitioko marea gora eta marea beherarekin. Mediterraneoan ez da halakorik gertatzen.</p>

14. Ana Mariren ezkontza eta bidaia

- **Erref:** LEK-071/016
- **Iraupena:** 0:02:18. **Hasi:** 00:27:56. **Bukatu:** 00:30:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Bikote kontuak » Ezkontzak

Laburpena:

<p>Ezkontza ederra izan zen, katalanak eta euskaldunak denak pozik. Donostiako hotel batean pasatu zuten lehen gaua. Handik Madrilera, Santanderrera... eta buelta Lekeitiora. Eta Lekeitiotik Bartzelonara.</p>

15. Hilekoaren lehen bisita

- **Erref:** LEK-071/020
- **Iraupena:** 0:01:43. **Hasi:** 00:33:22. **Bukatu:** 00:35:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Sexua

Laburpena:

<p>Milaren bidez jakin zuen Ana Marik hilekoa zer zer. Lehen 'bisitaren' esperientzia kontatzen du, nola jarri zuen zapia, heldu zen eskolara hanka-zabalka eta nola itzuli zen etxera zorabiatuta zegoela esanez.</p>

16. Senarrak azaldu zizkion sexuari buruzko gorabeherak

- **Erref:** LEK-071/021
- **Iraupena:** 0:01:20. **Hasi:** 00:35:05. **Bukatu:** 00:36:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Sexua

Laburpena:

<p>Senarrak ezkondu ziren egunean esplikatu zizkion sexuari buruzko gauzak. Horretaz ez omen zekiten ezer. Hogeita zortzi urte zituen ordurako. Umore handiz kontatzen ditu horren ingurukoak.</p>

17. Hilekoari buruzko sineskeriak

- **Erref:** LEK-071/023
- **Iraupena:** 0:01:29. **Hasi:** 00:37:00. **Bukatu:** 00:38:29
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Sexua

Laburpena:

<p>Hilekoa xukatzeke, zapia jarri zuen bi inperdiblez lotuta. Gero ezin jesarri. Izozkirik ere ezin zen jan, oinik garbitu ere ez. Hilekoarekin zegoen batean uretara jausi zen eta guztiz ikaratuta ibili zen, ezbeharren bat gertatuko zitzaiolakoan.</p>

18. Nola demontre jaiotzen dira umeak?

- **Erref:** LEK-071/024

- **Iraupena:** 0:01:21. **Hasi:** 00:38:29. **Bukatu:** 00:39:50
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Jaiotzak

Laburpena:

<p>Auzoko emakume batek "umea galdu zuela" entzun zuen Milak, eta ez zuen esaldia ulertzen. Ana Marik ere ez zuen ulertzen nola irten zitekeen umea hain zulo txikitik. Umea izan zuenean ezusteko handia izan zen berarentzat.</p>

19. Sexu-gogorik eta horrelakorik ez buruan

- **Erref:** LEK-071/026
- **Iraupena:** 0:01:25. **Hasi:** 00:40:10. **Bukatu:** 00:41:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Sexua

Laburpena:

<p>Gaztetan ez zekiten ezer sexuari buruz; umeak nola etortzen ziren, arrastorik ez. Sexu-gogorik ere ez zutela dio, beren grina guztia mutilen kontura pastelak jatea ei zen, eurek ez zuten dirurik eta.</p>

20. Santa Eufemiako erromeriara

- **Erref:** LEK-071/028
- **Iraupena:** 0:01:58. **Hasi:** 00:44:07. **Bukatu:** 00:46:05
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Jai-giroa » Erromeriak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak

Laburpena:

<p>Arrakasta handia zuten dantzan-eta. Ana Mari Santa Eufemiara joaten zen erromeriara. Pobre itxurak eginez dirua biltzen zuen limonada erosteko. Botila hutsak entregatzerakoan ere tranpa egiten zuen.</p>

21. Hanka bereko zapatak

- **Erref:** LEK-071/030
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:46:56. **Bukatu:** 00:48:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Jantzi eta orraztu » Arropa eta oinetakoak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Behin amari zapata zuriak eskatu zizkion. Amak Bilbotik ekarri zizkion, baina biak hanka berekoak. Ana Marik artaziak hartu eta hautsi egin zituen.</p>

22. Familiako urdaitegia errekaduak egiten

- **Erref:** LEK-071/031
- **Iraupena:** 0:01:08. **Hasi:** 00:48:12. **Bukatu:** 00:49:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

<p>Urdaitegia izan zuen Ana Mariren familiak. Behin odolosten saria irabazi zuten Bilbon. Banaketa lanetan ibili ohi zen Ana Mari. Ez zuen eskupeko handirik jasotzen lanagatik.</p>

23. Astoari pipermina sartu ipurditik

- **Erref:** LEK-071/033
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 00:49:28. **Bukatu:** 00:50:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Baserritarrek astoak lotuta izaten zituzten lekura joan zen Ana Mari eta asto bati pipermina sartu zion ipurditik. Astoa, aztoratuta, zalapartaka eta aringa-aringa hasi zen. Eskerrak gizon batzuk heldu zioten.</p>

24. Elizatik kostata ihes egin zutenekoa

- **Erref:** LEK-071/034
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 00:50:45. **Bukatu:** 00:53:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak

Laburpena:

<p>Behin mojen Santa Rita elizara joan ziren kuadrilla. Begitan hartuta zituzten han, eta fraideek elizako atea itxi zieten. Ana Marik fraideari bultza egin eta neskak arrapaladan irten ziren, baina kanpoko atea ere itxita zegoen eta nola edo hala gainditu ahal izan zuten hesia, mutil baten laguntzaz.</p>

25. Ana Mari prozesioetan banderadun

- **Erref:** LEK-071/035
- **Iraupena:** 0:01:32. **Hasi:** 00:53:14. **Bukatu:** 00:54:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:

<p>Ana Mari "barrukuma" ('interna') egon zen Bilboko ikastetxe batean. Moja batez maiteminduta egon ei zen. Prozesioetan berak eramaten zuen bandera, nahiz eta portaera txarrekoa izan.</p>

26. Ana Mariren bihurrikeriak

- **Erref:** LEK-071/037
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 00:56:02. **Bukatu:** 00:58:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Mojak

Laburpena:

<p>Bihurrikeria handiak egiten zituen ikastetxean. Patatak zuritzea izaten zen zigorra. Baina txiki-txiki eginda uzten zituen. Beste behin, Bermeon, behi-bekorotza paperen bildu eta mojen tornuan jarri zuen. Mojek igarri nor izan zen, eta astebete izan zuten zigortuta komentua garbitzen.</p>

27. Ama bisitatzera kartzelara

- **Erref:** LEK-071/040
- **Iraupena:** 0:01:17. **Hasi:** 01:00:17. **Bukatu:** 01:01:34
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

<p>Ana Mariren ama kartzelan egon zen. Bisitara joaten zirenean, ea zertan zegoen han galdetzen zion berak, "hemen ardixak (arkakusoak) dao-eta" esaten zion. Amaren lagun batek maldizioa bota zion gizon bati eta bete egin zen.</p>

28. Lekeitioan emakume asko kartzelan eta umiliatuta

- **Erref:** LEK-071/042
- **Iraupena:** 0:01:50. **Hasi:** 01:01:42. **Bukatu:** 01:03:32
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

<p>Aitari pilota gustatzen zitzaion. Ameriketatik etorri zenean, Gernikara joaten zen partiduak ikustera. Dirua ere jokatzen zuen. Aitaren anaiaren erruz egon zen Ana Mariren ama kartzelan. Emakume asko egon zen Lekeitioko

kartzelan. Ilea moztu, errizino-olioa eman..., umiliazioa handiak sufritu zituzten.</p>

29. Bilbora emakumeak isuna ordaintzera

- **Erref:** LEK-071/043
- **Iraupena:** 0:01:22. **Hasi:** 01:03:32. **Bukatu:** 01:04:54
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

<p>Gerra denboran, Itsasaldeko goian egon zen kartzela. Emakumeak kartzelatik irten zirenean Bilbora joan behar izan zuten isuna ordaintzera. Ordaindu eta gero, ondo bazkaldu eta kantuan itzuli ziren herrira.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.
2025-11-16

CC-by-sa | Ahotsak.eus
Badihardugu Euskara Elkartea
Markeskua Jauregia, 20600 Eibar
943121775 - ahotsak@ahotsak.com